

CAPITOLUL

**FONDURI EUROPENE
ȘI DEZVOLTARE**

SINTEZĂ

- **Unificarea tuturor fondurilor pentru dezvoltare naționale și europene sub aceeași autoritate și sub același sistem de accesare.**
- **Redus aparatul birocratic umflat care se ocupă de fondurile de dezvoltare (europene și naționale).**
- **Redus rolul statului în micro-managementul proiectelor. Statul trebuie să programeze și să auditeze.**
- **Accesarea fondurilor europene prin bancă la fel cum accesăm un credit bancar.**

VIZIUNE

România dispune, în acest moment, de două principale resurse financiare pentru dezvoltare - fondurile de la bugetul de stat, administrate în principal de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) și fondurile europene, administrate de Ministerul Fondurilor Europene (unele Programe Operaționale) și altele de câteva ministere.

O parte însemnată din fondurile europene, cele destinate agriculturii, sunt administrate de către Ministerul Agriculturii. În prezent, de dezvoltarea României se ocupă, în realitate, mai multe structuri care fie nu se coordonează între ele, fie se concurează.

Avem nevoie de o strategie de dezvoltare coerentă, implementată unitar, strategie care să pună în valoare eficient toate resursele de care dispunem, nu să le distribuie aleatoriu, pe criterii politice.

Diferența dintre cele două surse principale de fonduri pentru dezvoltare - banii de la bugetul de stat și banii

europeni - este dată de felul în care acești bani sunt atribuiți. Cei de la bugetul de stat se atribuie de cele mai multe ori prin decizie politică, de către minister(e), pe baza unor priorități diferite, iar cei europeni prin concurs de proiecte, pe baza unor criterii bine stabilite, cu sisteme de control anti fraudă bine definite.

Banii de la bugetul de stat pentru investiții au devenit o sursă de corupție politică și un instrument de control al puterii centrale asupra autorităților locale, fiind deseori administrate și alocate pe criterii politice.

Fonduri naționale integrate cu fondurile europene

În 2017, Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice i-au fost alocate 30 de miliarde de lei prin credite de angajament, adică bani pe care încă nu îi avem, dar îi vom plăti în următorii ani, de la buget.

Un fel de bugetare multianuală dar folosită ca instrument politic.

Practic, acești bani luați cu împrumut tot de la noi fac concurență banilor gratis, din fondurile europene destinate dezvoltării.

Multe dintre proiectele finanțate, de exemplu, de Compania Națională de Investiții (CNI) sau Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) se suprapun cu proiectele finanțabile din fonduri europene. Pentru că fondurile naționale sunt mai ușor de obținut (dar și mai ușor de folosit în scopuri electorale sau chiar fraudate),

autoritățile locale, în general, preferă să apeleze la banii naționali decât să se „încurce” cu scrierea de proiecte pentru fonduri europene. Asta și pentru că scrierea de proiecte pe fonduri europene necesită documentare, expertiză, rigurozitate. Această situație face ca fondurile europene - adică bani gratis - să rămână de multe ori nefolosiți.

Această situație face ca proiectele de dezvoltare din România să aibă impact redus, ele nefiind gândite ca proiecte integrate, care să se completeze. O stradă asfaltată într-un sat nu aduce la fel de multă plus valoare regională dacă

în următorul sat drumul rămâne tot pietruit.

Avem, în România, exemple de comunități – comune, orașe – care

prosperă ca urmare a folosirii fondurilor europene. Aceste excepții, cu care ne mândrim, acestea trebuie să devină regulă.

1. UNIFICAREA TUTUROR FONDURILOR DE DEZVOLTARE, DE LA BUGETUL DE STAT ȘI CELE EUROPENE, ÎNTR-UN SINGUR FOND, CU O COORDONARE UNICĂ.

Funcționare pe baza unor proceduri unitare și cu obiective de investiții clar asumate. Propunem eficientizarea folosirii resurselor, simplificarea procedurilor de finanțare, obiective prioritare multianuale. Avem nevoie de o logică unitară pentru dezvoltarea României.

2. BANII DIN BUGETUL DE STAT COMPLETEAZĂ, NU CONCUREAZĂ FONDURILE EUROPENE.

Această logică de fond unic ar putea permite gândirea unor proiecte integrate astfel încât să nu ne mai sabotăm singuri propria absorbție.

3. DESFIINȚAREA MINISTERULUI DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ȘI RESTRUCTURAREA PNDL ȘI CNI.

Mutăm funcționarii care și-au demonstrat performanța într-o nouă entitate responsabilă pentru strategia națională de dezvoltare. Atribuțiile de administrare pe toate fondurile de dezvoltare de la bugetul național vor fi preluate de către o nouă entitate responsabilă de strategia națională de dezvoltare, care va gestiona și fondurile europene și cele naționale.

4. MAI ÎNTÂI BANII GRATIS, APOI BANII DIN BUGETUL DE STAT.

Atâta timp cât este deschisă o linie de finanțare din bani europeni într-un domeniu (de exemplu proiecte de canalizare) autoritățile locale nu pot aplica pentru bani din bugetul de stat decât dacă au aplicat deja la finanțările cu bani europeni, gratis, și proiectele lor nu au fost acceptate. Acest principiu este aplicat doar atunci când pe proiectele respective sunt deschise linii de finanțare din fonduri europene și doar proiectelor eligibile. Pe scurt, nu mai finanțăm de la buget ce putem finanța cu banii europeni, banii gratis.

5. DIGITALIZAREA INTERACȚIUNII PENTRU TOT CE ÎNSEAMNĂ ACCESAREA DE FONDURI DE LA STAT.

Depunerea proiectelor pentru evaluare se face online. Extindem procedurile de depunere valabile pentru proiectele pe fonduri europene și la cererile de finanțare din bani de la bugetul național. Reducem interacțiunea dintre posibil beneficiar și funcționar.

6. FĂRĂ FINANȚĂRI DIN PIXUL MINISTRULUI.

Toate finanțările din fondurile de dezvoltare administrate acum prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) și de Compania Națională de Investiții (CNI) se vor face pe bază de proiecte, cu impact estimat și încadrare strategică unitară, indiferent de culoarea politică a beneficiarilor. Procesul decizional va fi mutat de la politician la evaluarea tehnică și strategică, după modelul fondurilor europene.

7. ALINIAREA LA PROIECTELE DE DEZVOLTARE STABILITE LA NIVEL EUROPEAN.

Stabilim priorități de țară în context european. Ne aliniem noii politici europene de dezvoltare post Brexit. Folosim banii pentru a produce un maxim de dezvoltare regională și locală. Ne aliniem la marile proiecte europene, nu le mai ignorăm.

8. STRUCTURĂM PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE ÎNAINTE DE A ALOCA BANII.

Stabilim obiective concrete de investiții pe care le prioritizăm bugetar. Reducem decalajul de dezvoltare față de celelalte state membre UE în domeniile care au cel mai mare impact. Căutăm dezvoltare regională care produce beneficii și la nivel local. Urmărim principiul beneficiu maxim de pe urma fiecărui euro/leu investit.

9. BUGETARE MULTIANUALĂ DIN FONDUL UNIC DE DEZVOLTARE PE DOMENII DE DEZVOLTARE PRINCIPALE.

De exemplu, se atribuie un procent din bugetul fondului unic, timp de 4 ani, pentru proiectele de extindere a rețelei de canalizare. Prioritizarea domeniilor principale se face pe baza Strategiei Naționale de Dezvoltare.

Reforma accesării Fondurilor Europene

Experiența anilor precedenți ne arată trei aspecte care trebuie regândite pentru o mai bună folosire a fondurilor europene și de dezvoltare.

Primul este dublarea surselor de finanțare pentru proiectele de dezvoltare, lucru care nu încurajează cheltuirea banilor europeni, chiar dacă aceștia sunt practic bani gratis oferii de UE. Al doilea este accesarea fondurilor europene implică prea multă birocrație. Al treilea este performanța în atragerea fondurilor europene s-a măsurat prea mult prin rata de absorbție și s-a ținut prea puțin cont de impact și eficiență.

Astfel, trei principii stau la baza strategiei USR de a asigura investiții din fonduri europene și naționale mai eficiente în proiecte de dezvoltare.

Primul, fondul unic pentru investiții. Este nevoie de unificarea tuturor fondurilor de dezvoltare și atribuirea lor printr-o strategie coerentă. Aceste

fonduri ar putea fi coordonate de o singură autoritate.

Al doilea, proceduri eficiente și ușor de înțeles și parcurs. Propunem simplificarea și debirocratizarea în finanțarea proiectelor pe fonduri europene inclusiv prin accesarea fondurilor direct prin sistemul banca, deja specializat în gestionarea birocrației.

Al treilea, aplicarea principiului mai întâi impactul și apoi rata de absorbție. Vom pune accentul pe criteriile legate de impact în evaluarea proiectelor finanțate pe fonduri europene. Simpla cheltuire a banilor europeni pentru a crește rata de absorbție din motive politicianiste produce zero dezvoltare durabilă.

1. FONDURI EUROPENE DIRECT PRIN SISTEMUL BANCAR.

Pentru a înlesni accesul românilor la fonduri europene, propunem ca acestea să fie accesibile direct prin sistemul bancar. Practic românii trebuie să poată merge să se împrumute la o bancă după care să ramburseze doar cât ar fi fost cofinanțarea lor. Banca decontându-se pentru restul banilor direct cu Uniunea Europeană. În felul acesta am folosi o rețea bancară competitivă și i-am da chiar un interes de absorbție.

2. PROCEDURI SIMPLIFICATE ÎN PROCESUL DE DEPUNERE A PROIECTELOR

finanțate din fonduri europene. Simplificare și reducerea sau eliminarea suprareglementărilor. În precedentul Acord de Parteneriat cu Comisia Europeană, România și-a impus singură măsuri birocratice în acest domeniu, peste cele cerute de Comisia Europeană. Lucrul acesta trebuie să nu se mai repete.

3. INTRODUCEREA COSTURILOR SIMPLIFICATE.

Decontarea impactului proiectelor, nu a hârtiilor acumulate pe parcurs. Stabilirea unor costuri standard pentru fiecare program și decontarea banilor la verificarea existenței impactului, nu prin hârtii.

4. CREAREA UNOR ORGANISME INTERMEDIARE PRIVATE SAU MIXTE.

pentru urmărirea proiectelor și a fondurilor. Granturile trebuie să urmeze logica unor credite, date prin bănci, la toate programele operaționale unde este fezabil: banca va evalua proiectele și va da banii, urmând să ia apoi de la stat fondurile nerambursabile.

5. PROCES DECIZIONAL PARTICIPATIV PENTRU ACCESAREA FONDURILOR.

Autoritățile locale vor putea supune dezbaterii comunității locale oportunitatea depunerii unor proiecte pe fonduri europene. Evităm astfel finanțarea unor proiecte cu bani europeni precum parcurile la sate, acolo unde comunitățile locale nu le doresc. Procesul consultativ nu este obligatoriu pentru autorități, dar parcurgerea lui este punctată în procesul de evaluare.

6. EXTERNALIZAREA UNOR ATRIBUȚII DIN PROCESUL DE EVALUARE.

Statul nu are capacitatea și expertiza necesară pentru a evalua sau măsura în mod efectiv și real anumite proiecte sau impactul lor real. Delegarea acestor atribuții către organisme private specializate, lucru care va spori transparența și va corecta evaluarea proiectelor. Evităm astfel ca evaluarea unor proiecte să se facă numai pe baza unor facturi, rapoarte scrise pe hârtie sau indicatori birocratici și mergem la firul ierbii pentru a evalua posibilul impact sau rezultatul exact.